

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:

НА ГОДИНУ . . . . . 6 дин.
 НА ПОЛА ГОДИНЕ . . . . . 3 „
 ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ . . . . . 9 „

НЕДЕЉА 12. ДЕКЕМБРА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПР. ДИН. ОД ВРСТЕ

ПРЕПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД
А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

Неплаћена писма не примају се.

Грађанству Вар. Београда

Суд општине вароши Београда објављује грађанству, да је одбор општински у седници својој од 15. новембра 1893. год. на основу члана 87 закона о општинама, с погледом на чланове 12, тачке 1., 13. тачке в., 18. и 22 поменутог закона о општинама, — решио, да се сазове

ОПШТИНСКИ ЗБОР

НА ДАН 12. ДЕКЕМБРА 1893. ГОДИНЕ,

РАДИ ИЗБОРА

- А, ПРЕДСЕДНИКА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ,
- Б, ТРИ ЧЛАНА СУДА,
- В, ЧЕТИРИ КМЕТОВСКА ПОМОЋНИКА,

ЗА ДВОГОДИШЊУ ПЕРИОДУ 1894. И 1895. ГОДИНЕ.

Ко може бити биран за председника општине, за члана суда и кметовског помоћника, изложено је у члану 32, 33., 56. и 57. закона о општинама.

Право гласања на општинском збору, према чл. 14. закона о општинама имају сви пунолетни чланови општине, који плаћају 15 дин. годишње непосредне порезе, а који нису под старатељством или који по прописима чл. 16. и 17. овог закона, право гласања немају или су га изгубили. У задрузи имају право гласања на збору сви задругари, ма сви скупа не плаћали 15. дин. непосредне порезе, ако нису чланом 16. и 17. изузети. Тако исто имају право гласања и она лица, која су ослобођена од плаћања пореза (по члану 61. тачке в. и г. закона о непосредном порезу) што су по-

стала неспособна за рад, или су инвалиди, или они, који примају милостињу из државне касе.

Немају право гласа на општинском збору:

- 1., они који су осуђени због злочинства, докле своја права не поврате, или који су лишени грађанске части за време пресудом одређено, као и они који су осуђени због преступа који безчасте и јавни морал вређају, док не прође година дана од дана издржане казне;
- 2., који се налазе под судским ислеђењем за дела под 1 наведена;
- 3., који су пали под стецинште за време док стецинште траје;
- 4., који су под полицијским надзором;

5., који ма колико дугују у име порезе осим текућег полгођа.

Официри, војници сталног кадра не учествују по 16-ом члану закона у саветовању општинског збора.

Збор овај почеће тачно у 8 часова изјутра а бирачи могу долазити на изборно Место до 6 часова у вече тачно, у које ће време престати пуштање бирача на биралиште.

Гласање на овоме збору вршиће се по квартовима и то на овим местима;

а) За *кварт варошки* — у основној мушкој школи код Саборне цркве (дубровачка улица).

б) За *кварт теразиски* — у теразиској мушкој школи (улица 2 јаблана).

в) За *кварт дорћолски* — у новој згради основних школа (Душанова улица).

г) За *кварт савамалски* — у основној мушкој школи (улица Краљевић Марка).

д) За *кварт палилулски* — у основној мушкој школи (школска улица); и

ђ) За *кварт врачарски* — у основној мушкој школи (пријеполска улица, спрочу војне болнице).

Састав бирачких одбора извршен је на основу правила господина Министра унутрашњих дела од 28. Новембра 1893 год. ПБр. 16683, и састављени су овако:

а., За квартал варошки

ПРЕДСЕДНИК г. Никола Х Поповић пензионер, *чланови:* г. г. Андра Одавић трг. Светозар Боторић трг. Коста Главинић професор вел. школе и Михајло Јанковић кафеџија.

б., За квартал теразијски

ПРЕДСЕДНИК г. Никола Вулковић трговац, *чланови:* г. г. Димитрије Николић дрварски трговац, Никола К. Поповић трг. Павле Стевановић капетан у пензији, Коста Ризнић трговац.

в., За квартал палилулски

ПРЕДСЕДНИК г. Раденко Драговић трговац, *чланови:* г. г. Радован Филиповић члан апелације, Михајло Банковић шпедитер, Танасије Капетан Спасић члан дух суда и Михајло Бончић члан апелације.

г., За квартал врачарски

ПРЕДСЕДНИК г. Мата Јовановић благ. управе фондова, *чланови:* г. г. Атанасије Стефановић председник суда у пензији, Петко Вељковић предузимач, Коста Симић шпедитер и Ђока Бранковић пензионер.

д., За квартал дорћолски

ПРЕДСЕДНИК г. Милош Триковић лебар, *чланови:* г. г. Димитрије Гајић сандучар, Милутин Ј. Марковић члан касације Милан О. Петровић ипжињер и Веља М. Тодоровић адвокат.

ђ., За квартал савамалски

ПРЕДСЕДНИК г. Ђорђе С. Новаковић члан касације, *чланови:* г. г. Стеван Чађевић ипжињер, Адолф Шток предузимач. Сава Вељковић лебар и Милан Капетановић проф. Вел. Школе.

Заменици председника бирачких одбора су: Г. Г. Коста Б. Михајловић кафеџија и Марко Велизарић члан гл. контроле.

Заменици чланова бирачких одбора су: г. г. Михајло Триковић секретар Мин. Фин., Павле Стефановић секретар касације, Марко Барух мењач, Милан Ст. Марковић адвокат, Јован Ђуровић шпекулант, Лазар Радонић јорганџија, Др. Давид Алкалај адвокат, Мих М. Ђорђевић бакалин, Светозар Ристић машинист, Коста Петровић бакалин, Лазар Дашковић кафеџија, и Илија Ђорђевић предузимач.

Председник бирачком одбору општине београдске биће г. Никола Х. Поповић пензионер, као најстарији по годинама председник бирачког одбора.

Од суда општине вар. Београда 1. Декембра 1893. год. АБр. 6898.

Грађанству Вар. Београда

Суд општине вар. Београда објављује грађанству, да је одбор општински у седници својој од 15. новембра 1893. год., на основу члана 87 закона о општинама, с погледом на чланове 12, тачке 1., 13. тачке в., 18. и 22 поменутог закона о општинама, — решио, да се сазове

ОПШТИНСКИ ЗБОР

НА ДАН 19. ДЕЦЕМБРА 1893. ГОДИНЕ,

РАДИ ИЗБОРА

ТРИДЕСЕТ И ДВА ОДБОРНИКА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ И ШЕСНАЕСТ ОДБОРСКИХ ЗАМЕЊЕНИКА.

ЗА ДВОГОДИШЊУ ПЕРИОДУ 1894. И 1895. ГОДИНЕ.

Ко може бити биран за одборника општине и одборског замењеника изложено је члану 56 и 57, закона о општинама.

Примедба: Одредбе о праву гласања и местима за гласање вреде и за овај збор оне, које су изложене у позиву за збор за 12. Децембар 1893 год.

Састав бирачких одбора вреди и за овај збор онај исти, који је вредео за збор, сазван на дан 12. Децембра 1893 год. за избор управе општинске (према решењу одбора од 30. Новембра 1893 год. Абр. 7217).

Од суда општине вар. Београда 8. Децембра 1893. год. Абр. 6898.

ОБЗНАНА

На дан 20. Децембра ове године, држаће се у грађевинском одељењу Суда општине вароши Београда офертална лицитација за оправку Топчидерског друма, а према решењу одборском од 29. Јула 1893 год. ГБр. 2857.

Кауција за овај посао у 5000. динара полаже се у готовом или државним вредним папирима.

Услови и предмер могу се видети свакога дана у канцеларији грађевинског одељења од 10 - 12 пре подне.

Сз канцеларије, грађевинског одељења суда општине београдске 1. Децембра 1893 год. ГБр. 2857.

ОБЗНАНА

У вези свог наређења Абр. 2366. од 30. Априла о. г. Суд општине вароши Београда објављује грађанству, да ће Управа

Водовода од 1. Јануара идуче године наплаћивати воду према члановима 8 и 9. правила за издавање воде, од свију оних кућа, које су од 1. Јуна до краја о. г. са водоводом спојене без обзира на то, да ли се вода у каћи троши или не, или да ли је инсталација у кући извршена или не.

Ово решење своје Суд општине вароши Београда оснива на чл. 2 и 13. правила за везивање водовода са зградама у Београду и издавање воде из ислог водовода, која су правила добила закону силу решењем владе Њ. В. Краља од 10. Јуна

СРПСКИ УСТАНИЦИ ПРОТИВУ ТУРАКА

У ВЕЗИ

СА НАРОДНИМ СВОБАМА У ТУЏИНУ

од 1459.—1814. године.

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

У ДВА ДЕЛА

НАПИСАЛИ

Р. АГАТОНОВИЋ И Ј. М. СПАСИЋ.

(Академијски Савет Вел. Школе наградио првом вишованском наградом општ. београдске).

Мото:

— „Пора намъ перестать быть умными чужимъ умомъ и славными чужою славою“ (Време је да престанемо мудровати туђом намењу, и славити се туђом славом).

Карамзин.

(НАСТАВАК)

Али несрећни краљ Владислав толико им је могао помоћи, што је продужио (1510.) са султаном мир од 1503.⁽¹⁾ године на три

(1) Smičiklas F.: Pov. Hrvatske, књ. I. стр. 188.

године, као да ће од тога имати какве користи! Само смрт султана Бајазита 1512. г. у неколико је смела босанске Турке, да покажу краљу Владиславу, шта за њих вреди мир, што га султан без њиховог знања подвезује! Овако тај случај и промена на банској столици у Хрватској учини, те се нови бан Мирко Переши г. 1512. диже на босанске Турке са 8 000 људи. „Свеопште весеље за влада с тога првога банова корака по свој хрватској земљи⁽¹⁾. Али од тога не би ништа, бан на један пут „заспава“, а Турци пак у Босни освојише: *Тешань*, *Соко*, *Гарку*, *Вају*; а у Далмацију продреше у места, куда се много народа беше у збегове склонило, па их многе заробе. Течајем исте године освоје и *Благвиј*, а првих месеца 1513. г. освоје *Чажин* и *Пуџак*, који су у последњим годинама били изгубили. Мало касније освоје и место *Вир*, па навале на *Скрадин* и *Клис*, али им се они чврето одупру, но Турци успеју да освоје она 4 градића око *Скрадина*, што браћаху главни град.⁽²⁾

(1) Smičiklas F.: Pov. Hrv. књ. I. стр. 688.

(2) Smičiklas T.: на истом месту стр. 689. — „Književnik“ књ. II. стр. 200—201.

Тек када је г. 1513. ступио на банску столицу у Хрватској чувени бискуп *Петар Бериславић*, који с правом чини част роду хрватскоме, онда су, не само за Хрватску, него и за оне јадне српске житеље по Босни и Далмацији наступали срећнији дани. Како средином истога лета Турци највише пљачкаху и робљаху пределе између Уне и Куне, и око града Блиње крај Петриње, где се много народа српскога било склонило, да опет после изађе и обрађује своја поља; то бан Бериславић похита са својом четом да заштити с те стране своје границе. Код *Јасеновца* пређе Саву, па се улогори на брду пред *Дубицом*, где га је на противној страни очекивала турска војска. Августа 16. 1513. г. потуку се. Турци страшно пострадају. Четири старешине и 3 000 војника мртвих оставе на бојишту. Један војсковођа паде победиоцима жив у руке.⁽¹⁾ Последнице ове Бериславићеве победе донеле су земљама између Саве и Драве неко време мира од турских пљачкаша. Ако је Енгел⁽²⁾ под г. 1512. — што ће по свој при-

(1) Smičiklas T.: Povj. hrv. књ. I. стр. 690. — Rad jugosl. akad. књ. III. стр. 6. — Književnik књ. II. стр. 205.

(2) Engel v. H. J.: Allg. Welthistorie, B. III. одсек Gesch. v. Servien, S. 438.

1892. год. ПБр. 10382 основаним на чл. 6. 7. и 9. зак. о варошкој трошарини у Београду од 13. Јуна 1884. год.

АБр. 6603 од суда општине вароши Београда 1. Новембра 1893. год. у Београду.

НАРЕДБА

Пошто се је врло мали број сопственика гробница на новом гробљу до данас пријавио да према овој наредби плати за одржавање прописану таксу, то је суд општински принуђен, да ову наредбу понови са продуженим последњим роком до 1 Јануара, 1894. год.

Правилима о новом гробљу ставом III. тач. А. и Б. предвиђено је, да сваки онај, који купи зидану гробницу на новом гробљу или обичан гроб, има годишње да плати за одржавање истих гробница и гробова следећу таксу и то:

I. За зидане гробнице под „Аркадом“ годишње динара	40.
II. За зидане гробнице велике годишње динара	15.
III. За зидане гробнице мале годишње динара	10.
IV. За обичне гробове годишње динара	2.

Даље исти став и исте тачке наређују да ако сопственик гробнице — гроба — не плати ову таксу за одржавање од дана кад је купи па за пет година, губи право на даљу употребу исте, а гробница прелази понова у општинску својину.

Па како је врло велики број оних лица који таксу за одржавање гробница и гробова никако не плаћају, — то се суд ово општински нашао побуђен овим наредити свима имаоцима гробница и гробова, да до првог Јануара 1894, донесу и горњу таксу плате,

што ако не учине искусиће последице предвиђене горњим наређењима правила о новом гробљу.

Од суда општине вароши Београда, 8. Октобра 1893. АБр. 6014.

ОБЈАВА

Суд општине вароши Београда на основу одборског решења од 18. Августа 1893 год. ГБр. 3452 подиже на калимегдану споменик Ђ Даничићу.

Према томе позивају се камепорезци да до 30. овог месеца поднесу грађевинском одељењу цене и мустре камена.

Цртежи се могу видети у канцелариско време у грађевинском одељењу ове општине а у згради код Лондона.

Из Канцеларије Грађевинског одељења Суда општ. вар. Београда 9 Децембра 1893 год. ГБр. 5638.

САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ
Састанак држан 23. Септембра 1893 год.

(СВРШЕТАК)

Коста Главинић — Ако је законом изрично наређено, да се само зграде у којима су одељци управе вароши Београда, уступе општини, онда је излишан овај наш разговор, а што се тиче зграде жандармеријске, ја мислим да ако би ми сад узели то земљиште, да ће нам се доцније натоварити да зидамо ту касарну. Гледиште г. Чађевића на задатак жандармерије са свим је правилно. Општина има своје ноћне стражаре и позорнаке па ће са њима да врши послове ради сигурности грађана, али код нас се узима са свим погрешно, да жандармерију плаћа само престоница, па ће нам тражити и да им подигнемо ту касарну. Па кад ће нам кад тад да траже да зидамо ту касарну, то сам ја за то да се усвоји предлог г. Петровића, да тражимо да нам се и та зграда уступи, само ако има о томе ослонаца у закону.

Председник — Да смо на чисто. У закону стоји да се уступају општини само оне зграде, у којима се налази управа вароши Београда и њени одељци. Сад ако се жандармерија сматра као одељак управе вароши Београда, онда би смо имали права и то да тражимо. Ја знам да се команда жандармеријска управља према заповестима министра унутр дела, у договору са мирнотром војним, а колико то има везе са управом вароши, то не знам. Главни је да су они ставили жандармерију на службу управи вароши Београда и према томе они би се могли сматрати као саставни део управе вароши. С друге стране ја се бојим да не учинимо какав корак тежак, те да нам се доцније не би и жандармерија ставила на терет као што су стављени ноћни стражари, и ако нема ослонаца у закону да ми морамо да издржавамо ноћне стражаре, јер о томе изрично стоји да се брине држава. Бригу о личној и имовној безбедности у Београду не води општина него државна власт. И на основу тога ми не би имали да издржавамо ни ноћне стражаре, али да би имали у Београду што веће сигурности, општина је примила и тај терет на себе.

Ја вас дакле молим да не задирете у то питање тим пре што у закону изриком стоји, да се општини уступају зграде у којима се налази управа вароши и њени одељци. И ја се бојим да тим питањем не погоршамо положај општински, натуривши на се још већи терет.

Милан Петровић — Ја мислим да треба да се расправи питање како се сматра жандармерија, да ли се сматра као војска, или да спада под управом вароши Београда, да нам не би после наредили да зидамо касарну о трошку општинском.

Председник — То је друго питање које можемо и другом приликом да расправимо. Ми би сад хтели да ово земљиште, где се налази жандармеријска касарна, да пређе у општинску својину. То дакле треба да се расправи.

Милот Триковић — Ако држава може да натера општину да плаћа квартове, не може и да жандармеријску касарну, и онда што би ми ово примили. Тако и за оно што се каже да се ове зграде морају употребити искључиво за квартове, ја мислим да и то не стоји, јер се у закону ништа о томе не говори.

Председник — Дакле пристајете ли да се

липи и бити — разумевао ову победу хрватскога бана на Дубици, онда је овом приликом банова војска повратила од Турака и градове: *Пешан, Соко*, и „*Kotaritz*а.“

Иду у колико су ређи били турски на ади преко Саве и Драве, у толико су силнији били они према Далмацији, на градове Клис и Книн. Одмах г. 1514. крајем фебруара 10 000 Турака опколе Книн. После снажног отпора малена посада повуче се из подграђа у град. Турци стану сад грувати на град, али узалуд, јер видеше, да им много хиљада мртвих треба оставити под њим, па тек онда да га заузму. С тога се окануше даље опсаде, пошто изгубише око 500 људи.⁽¹⁾ Да овете тај неуспех продру исти Турци крајем 1514. г. у земље крбавскога кнеза Јована Карловића, и одведу у ропство до 3 000 душа. Сем тога не далеко од Сења саграде један градић из кога су у свако доба излетали и пљачкали по околини. Још су ове године два пута упадали у Далмацију до *Новиграда*, где заузму неки градић, одевши из њега до 400 душа у ропство. Одатле ударе и на град *Карин*, својину Јована Храновића,

па после јаког тродневног отпора савладају га, и до 300 душа, највише госпођа и кћери племићских одведу у ропство. Исто тако отму тада и град неког *Ђорђа Курлатовића*, и њега самог заробе. Тек кад су напали на град *Перушић*, одбије их јуначка посада.⁽¹⁾ Није боља судбина очекивала босанске и далматинске градове ни 1515. г. Тада су Турци око Сења опет чинили неке пљачкашке походе, а овамо у Босни освојили близу Јајца град *Бочаи* (*Boczaez*).⁽²⁾ Тако су босански и херцеговачки Турци извршивали мало по мало свој оперативни план, баш у оно доба, кад је Запоља онако лудо страдао испод Жрнова, и кад су посланици султанови ишли у Будим, да моле за продужење мира.

Непосредне последице непромишљена корака намесника краљевих одбијањем султанове понуде, крваво су дејство показале над народом у Босни, Херцеговини и Далмацији. Година 1517. крвава је по Србе из тих предела. Рано с пролећа ударе херцеговачки Турци на неку тврђаву у задарској околини, продру у

њу, и од 400 људи, што их ту нађоше, неке посеку, а многе у ропство одведу. „Под јесен пак спремаше се турска чета, која је имала Клис са свим придобити цару своме, и пошто је већ г. 1515. подграђе клиско под уговореним условима Турцима предано било.“⁽¹⁾ Ну, како ту не моглоше ништа учинити, јер Клис имађаше јаке посаде, то су град Скрадин, довели у велику опасност. Са суха су Турци према Скрадину утврдили град *Цетин*, и још један градић; а са мора турска флота претила је Скрадинанима бомбардовањем, ако свога града скоро не предаду. Није лакши положај био ни крбавском кнезу Карловићу који је био принуђен понудити Млечанима своје земље под заштиту. Али нити се овим лукави Млечићи навукосе на танак лед, нити пак Турци ове године учинише каква знатнија успеха. Ну у толико ће снажнији њихов напад бити исте године на Јајце, које гледаху, да изољују од осталих њему суседних градова, те да га глађу принуде на предају, пошто га иначе силом не могаху освојити. Млади краљ Лудвик старао се да снабде Јајце довољно храном, па с тога писа каптолу

(1) На истом месту, стр. 210.

(2) Engel v. H. J.: Allg. Welthistorie, B. III. одсек Gesch. v. Servien, S. 436.

(1) „*Kužiževnik*“ књ. II. стр. 208.

(1) Rad jugosl. akad. књ. III. стр. 17—18.

www.vukovici.com приме, али да се изостави за жандармеријску касарну? (Пристаје се),

Марко Велизарић — Председник је напоменуо да наша дужност није да издржавамо ноћне стражаре, него да је општина, из не знам каквих побуда пристала на то. Ја мислим да то не стоји. Ми смо избрисали цифру за ноћне стражаре у нашем буџету, и он је чини ми се био на одобрењу код Савета, и због тога није биле примедбе, него држава је управо наметнула то, и повисила је број стражара на 200. И ја мислим да ће о овоме питању у идućем буџету бити речи.

Председник — Ја о томе не говорим као да је дефинитивно свршено. Тек кажем да општина то плаћа, и издржава ноћне стражаре.

Бока Новаковић — Ја мислим да треба ово питање оставити, да се о њему размисли па тек онда говорити, а не решити тако олако. Јер и ако у закону стоји да се уступају општини само зграде где су управа вароши и одељци, опет нам се намеће питање шта су то жандари, који су у служби управе вароши. О том питању треба размислити и према томе треба се решити, да ли да се тражи и та зграда или не.

Ја држим да држава не би могла да нагна нас да ми примимо на себе ту дужност да издржавамо касарну по томе, што је жандармерија за целу Србију а не само за Београд, и сматра се као војна установа. Дакле ја сам за то да се ово не дира, него да се да комисији која ће ово да проучи, и да нам донесе своје мишљење.

Председник — Дакле ово питање о жандармеријској касарни оставља се да се проучи. Ми ћемо тражити зграду у којој је топчидерска полиција даље да се одбије онај услов да се ове зграде само за квартове употребе, јер наша је дужност да дајемо зграде за квартове, а где то је наша ствар.

Усвајате ли то? (Усваја се). Сад има да се изврше неке оправке на зградама, олобравате ли тај издатак на оправку зграда? (Одобрава се).

Сад вас молим да чујете, како ће да се тумачи овај члан, који је управа водовода послала.

Секретар чита: (чита чл. 15. 8 и 10.)

Др Милан Радовановић — Да би наморали свакога да има водовод у кући, ми тражимо да плаћа ту таксу па и ако неби довео воду а изузетак е у оном случају кад неко неби имао никаквог прихода од куће а ако дошпије буде имао онда је правилно да и он плаћа, а за сад је јасно да не плаћају ту таксу ако нико не станује у кући.

Председник — Али он је отишао у виноград и тамо живи, шта ћемо у том случају да радимо.

К. Главинић — У мом личном интересу није да тумачим овако како је тумачено за то што ја по 5—6 месеци станујем ван Београда. Али мени се чини да смо ми ту таксу одредили према имућству и то је као нека врста приреза, јер који држи више станова и више соба он ће више да троши воде па нека више и плаћа. Ја дакле држим да је то јасно да за станове који су празни не треба оптеретити грађане да плаћају, али кад неко може да изађе ван Београда и да живи на чистом ваздуху он нека и плаћа. То је један прирез који треба да се наплати.

Др Павле Поповић — Као члан техничке комисије која је имала за дужност да изради правила за наплату воде ја се врло добро сећам да смо ми приликом разговора око тога члана икали доста посла и у одбору смо се сагласили на сво што је комисија предложила. Свака кућа кад се служи једним волномером она мора да плаћа на сва оделења у кући па била она празна или не јер се вода троши. Овде се пак разумје засебан стан или кућа са једним волномером ако није издата под кирију а не седи у њој ни сопственик — онда да не плаћа а ако седи онда мора да плаћа.

Илија Ђорђевић — Ја мислим да ову ствар не треба тумачити кад је јасна. Кад је издана кућа под кирију или ако у њој седи сопственик па троши воду или не троши он мора да плаћа. А ако није издана под кирију онда не мора ни да плаћа.

Председник — Да сведемо овај разговор. Неће се дакле плаћати такса само онда ако стан није издат под кирију а иначе ће се плаћати. (Усваја се). Ја молим г. Селесковића да нам објасни какав је то случај био.

Тоша Селесковић — Случај је овај био да је један господин отишао у Беч на 3—4 месеца ради лечења а кућа му је остала за то време с намештајем. И у тој кући није трошена вода. И он сад каже да не пристаје да плати ту таксу јер каже: нисам ни трошио па нећу ни да платим (Чује се: Да плати.)

Председник — Дакле сви се саглашавају о томе да он треба да плати пошто су му ствари биле ту у кући. (Усваја се). Сад идемо даље.

К. Главинић — Молим вас да извинете што ћу ја да вас узнемирим и што ћу да захтевам да се изнесе ствар на дневни ред. Ја сам чуо да има грађана чија је имања општина заузела пре 4 године за регулацију, међу тим није им још платила. Ја би молио да се та ствар једаред расчисти.

Председник — Ја сам одбору подносио, и он се бавио са тим питањима неколико седница и одређена је комисија која ће да прегледа то питање како са формалне тако и са правничке стране. Та је комисија свршила посао за извесне предмете, и она ће и даље да прегледа и остале предмете, а за сад могу да вам прочитам мишљење комисијско о томе. (Чује се: док комисија сврши све предмете).

Мика Банковић — Неколико је пута покретана ова ствар у одбору, и никад се није решила ни на једну ни на другу страну. Зна и цео одбор општински за ону улицу где пролази трамвај савски. Сви сопственици имања пристају да надлежна комисија процени она имања те да се то једаред реши. Они чак пристају и на то, да ако општина не би имала новаца да их одма исплати, онда да им да признаницу и 6 од сто интереса. И ја не знам за што ми то нисмо до сад решили, јер од тада има две године, и шта стоји томе на путу.

Председник — Ви знате да је тек година дана, од како је репулациони фонд пренесен на општину. И ја знам да је то за поједине грађане тешко, и да неки чак и штете трпе од тога, али овим путем иде се на то, да се то све доведе у ред. Поједини предмети упућени су нарочито правној комисији да да с томе своје мишљење, јели све исправно те да се приступи исплати.

К. Главинић — Ја знам да је регулациони фонд прешао пре годину дана у општинске руке

загребачком, да своје чете сједини са бановим, „quia magna pericula imminet e. nfinis regni, praecipue Jaichae, quae jam in extremis est, ab defectum victualium et gentilium“⁽¹⁾ Ну поред свега тога Јајце није добило никакве помоћи ни у храни ни у људма, те је изложено било највећој опасности.⁽²⁾ Зато се на њ могао кренути ове (1517) године зворнички бег-Мустафа, на челу доста велике босанске војске. Јајцу притрча у помоћ банова војска, која потуче Турке, и самог Мустафа-бега погуби.⁽³⁾ Ова се битка могла десити крајем августа, или почетком септембра, 1517. г. јер је за њу султан чуо истом онда, када се победоносно враћао из Египта у Дамаск.⁽⁴⁾

Осокољен том победом бан Бериславић стараше се сада, да отме од Турака оне градиће око Јајца, из којих Турци држаху овај град у шкрипцу. Године 1518. још док се снег није био окопно, дође бан с војском под Јајце, потуче једну турску војску ту, погубив и

једног турског војводу, па онда једним оделењем опколи језеро и Бочац, а друго оделење војске посла да отме ону тврђаву турску око Скрадина. Али како бан оскудеваше јако у храни, која се ни с које стране не могаше набавити, поља беху пушта а становништво пресељено у градове — то се најзад морале вратити натраг, постигнувши овим походом само морална успеха: да покаже Турцима, како има некога, који се брине за безбедност Јајца и других босанских градова.⁽¹⁾

Ну овај мали рат Бериславићев с Турцима показа још и то, да се помоћу одушевљења за слободу хрватског и српског племена, може видети успешно и какав већи напад на Турке, само да се набави довољно хране за војску. Ради тога, бан распусти своје војнике, па оде у Будим, да моли краља за набавку хране. Мађарска властела, поред све своје познате немарности за обезбеђењем пограничних градова, на сабору у Толни, одлучи да се Јајце утврди. „Ако још Јајце изгубимо — говораху они — тада ће пропасти Хрватска и Славонија, Угар-

ска ће доћи у највећу опасност, пак ће непријатељу бити отворен пут у Далмацију, Крањску и у немачке земље“⁽¹⁾. Па да би то спречили, нареду да се Јајцу пошаље храна што пре, а до Михољадне да се у Борчу скупи сва ратна сила. Овако су Мађари ценили важност Јајца по своју краљевину; али, да ли су и радили тако, како су одлучивали? Саборска одлука, као и раније, не би извршена, јер у земљи не беше власти, која би могла нагнати охоче племиће на поштовање закона, и одвратити их од њиховог слепог егонизма и јетког партизанства. Сем Јајца исту оскудицу трпљаху и остали мађарски градови у Босни, који стињаху улазак у Хрватску и Далмацију. Јајачка би посада ове (1518.) године пострада од глади, да случајно не оте од Турака, баш пред самом здином града, један транспорт хране, коју они ношаху у један градић близу Јајца.⁽²⁾ Овом догађајчићу хришћани су дали велики значај; а Лудвик извести о томе чак и пољску владу! Но и при свем том одушевљењу, бан Бериславић влати се

(1) Prau, Annales r. Hung. t. v. p. 26.

(2) Rad. jugosl. akad. III. 23.

(3) Smičiklas T.: Pov. hrv. књ. I. стр. 696.

(4) Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Reiches, B. I. S. 795.

(1) Smičiklas T.: Pov. Hrv. књ. I. стр. 697. — Rad. jugosl. akad. књ. III. стр. 24.

(1) Rad. jugosl. akad. књ. III. стр. 29.

(2) Smičiklas T.: Pov. Hrv. књ. I. стр. 697. — Rad. jugosl. akad. књ. III. стр. 33.

али овај случај био је много ранији и тиме је општина руковала, а такви случајева има још неколико. Ја мислим да није право да се ти људи штете због општине. Општина мора да нађе средства те да накнади тим људима оно што им дугује.

Председник — Молим вас да чујете извештај комисије за ово неколико предмета које је свршила. Ја молим г. Милутина Марковића као члана комисије да га прочита.

Милутин Марковић Чита извештај комисије.

Да додам још нешто. У овим актима, како су вршене процене нема ни трага, зато смо ми тражили од општинског суда а он је тражио од министарства грађевине да каже како је то вршено и оно нам није показало на који су начин та лица изабрана, ни јесу ли заклета и ништа. Дакле ми нисмо могли за ове процене које су раније извршене, рећи да ли вреде или не вреде јер у њима ништа није казано. У актима процене каже се да су три лица оцењена, а не каже се јесу ли та лица била заклета или нису а по закону проценци морају пре него што приступе процени имања да се закону у општинском суду.

Никола Х. Поповић — Овде сад говори о појединим случајевима јесу ли проценени како ваља и спрењени за решење одборско, међутим начин на који то да се постигне и на који да се набави новац или као што је г. Банковић рекао да се даду обвезнице место новца, о томе постоји друга комисија која треба тај начин да поднесе одбору на решење. У тој смо комисији ја, Тоша Селесковић и адвокат општински Николић. Ми дакле имамо да изнесемо начин на који да се изврши ова регулација. Ту комисију нека сазове г. председник да она изнесе тај начин. И ја би молио г. председника да ми каже постоји ли та комисија или не.

Председник — Та комисија постоји али не за начин, него за регулациони фонд, и одборници знају да постоји та комисија која има да расправи шта ми имамо да примимо од министарства грађевине за оно што смо им уступили и треба да изнесе мишљење како треба да се ради с том регулацијом. Међу тим ова комисија чије је мишљење сад одбор чуо то је специјална комисија за ове нарочите захтеве што је одбор

још 11 овог месеца наредио да се види јели то сазрело за исплаћивање.

Милутин Марковић — Кад се допела ова одлука по овим предметима и изабрана та комисија онда је г. Никола-Хаџи-Поповић изнео овако гледиште на целу ову ствар, и одбор не побијајући важност тој комисији у којој је г. Поповић негс сматрајући да она има много већи рад да сврши и докле тај рад неби свршила има неодложних других послова и предмета који не могу да трпе да се то прво реши, и за то је и изабрао комисију која ће по тим питањима да донесе своје мишљење. П ово што је она свршила то је само привремено за поједине предмете, док она стална комисија не донесе своје мишљење да се сви ти предмети сврше.

К. Главинић — Ја сам потпуно задовољан са овим извештајем комисијским; али оно о чему сам ја говорио оно је ван шанца регулације и тиме је руковала општина има више од четири године.

Председник — Да исправим ово. Законом којим се преноси регулациони фонд на општину није ограничена само регулација на шанац него на целу варош и за то је општина и могла да приступи процени Матићевог имања. За Матића је послато полицији да изврши процену према закону. Ми смо дакле са наше стране учинили и сад очекујем од полиције, од кварта врачарског да нам врати тај предмет као свршен.

Мика Банковић — Ја сам само зато и повео реч о томе да се начелно реши то питање а не о оном и оном имању јер тамо има једна кућа цела да се обори и читава улица да се просече, и сви сопственици пристају да им нека намлежна комисија процени имање, па ако нема општина да плати одма онда да им даје годишњи интерес и да се одма изврши регулација, шта дакле стоји на путу да се то изврши?

Председник — Као што је у тој улици Маданској проценено имање Симе Јовановића Пиемића тако исто има да се процени и остало имање. Међу тим баш овим прегледом комисијским, како је то извршено, наишло се на многе несправности услед којих је процена непотпуна и боље је да их сад исправимо да се неби понова враћали на то, јер на пример овде су пет грађана били проценци и од њих су четир заклета а пети ниј. Може бити да се он и за-

клео у полицији, али у закону стоји да то мора да се изврши у општинском суду. Дакле ми морамо то да извршимо и кад будемо готови онда ће мо изнети и пред одбор па да он реши који ће правац да узме. Примате ли овај извештај како је прочитан? (Прима се.) Онда ће се ово упутити општинском суду да у правцу овом ствари ове доведе у ред.

Секретар — Чита извештај комисије о извршеном прегледу свију партија буџетски за ову годину.

Председник — Још у месецу Јуну ове године ја сам вам изнео да ће бити прекорачених сума и ви сте одредили комисију да то прегледа и да види колико ће бити уштеда а колико прекорачења па према томе да донесе решење. Комисија свршила тај свој рад и поднела вам извештај.

Мика Банковић — Ако комисија заиста налази да се може уштедети 110.000. динара онда ту немамо никаквих издатака него да одобримо тај извештај јер нам остаје још 40 000 динара вишка само ако је сигурно то што је комисија предложила.

Соломон Азријел — Ми смо као што видите то прегледали, и вама цитирали све, где има да се уштеди. Главни је овде да одбор мора да одобри ове две суме од 33.000 динара, и од 29 000 динара, зато што је то буџетом предвиђено да мора да има а овде је потрошено више него што треба. Што се тиче ових 110.000 динара, уштеда, ми смо заиста казали да ће бити, али то опет није сигурно. Ми смо казали само према томе што се потрошило од 1 Јануара ове год. до данас, да ће бити уштеда 110.000 динара, али може бити да ће се десити какав случај који није предвиђен на онда неће бити уштеда. Главни је овде да мора да се одобри оно што је више утрошено, а хоће ли бити или не бити уштеда, то зависи од прилика.

Председник — У главном они су предвидели на које ће партије до краја године бити прекорачења. И пр, ево данас има прекорачења на многим партијама на којима је предвиђено да ће бити. Па не само то него на многим партијама, на којима је било предвиђено да ће бити прекорачења, може бити уштеда. И пр, може бити на партију „писара судских“ уштеде, јер не морају сва места да се по-

из Будима празних шака. У намери да отме турске тврђавице око Јајца и Скрадина, које ова два града вазда држаху у шаку, бан сазва неке кнезове на договор. Резултат тога био је да се прво помогне Скрадину који беху Турци јако притеснили и е мора и са сува, да му дани већ беху избројани. С тога бан, да би одвукао турску пажњу од Скрадина нападе једну другу оближњу турску тврђаву, али не постиже успеха. Међу тим Турци нагнају Скрадињане да им плаћају 100 дуката годишњег данка, под условом да их оставе на миру⁽¹⁾.

Несрећни краљ Лудвик је већ јасно прозирао намеру Турака, па с тога похита те са султаном закључи мир 28. маја г. 1519. — Као што смо већ видели (стр.), али која вајда од тога мира, када босански Турци под заштитом неких султанових обвеза према Хришћанима најревносније и најуспешније извођаху своје операционе планове? Уз пркос овоме миру, пише босански паша исте године крбавском кнезу, „да ће га походити сваких четрнаест дана“⁽²⁾. И

збиља, вели Месић, уздуж све крајине страдаше народ од његових (бос. паша) грабежљивих и крвожедних чета⁽³⁾. Исто тако налазимо спомене, да се у ово исто време најживље спремао, да утврди језеро и остале градове око Јајца, како би даном приликом и њега натерао на предају. У Будиму су знали већ јуна месеца о страдању Јајца, и целог околног становништва; јер је било код краља многих људи, који су га молили за помоћ, црним бојама описујући стање босанских и далматинских градова. С тога краљевака влада још истога месеца: „отправи на крајину два нова бана, или ти градска заповедника, од којих је један био Јован Пакен, давши им и знатну своту новаца, од кога су имали набавити свега што је требало загроженоме Јајцу“⁽⁴⁾ али је веома значајно, што не само да од ове наредбе краљеве није било ништа, него поменути заповедник чак и новац дат му на ратне цели, *потроши за свој рачун!* Толика беше обест и поквареност у мађарских племића!... Па није онда ни чудо, што за првих месеци 1520 г. видимо Турке, час на једном, час на дру-

гом крају угар. краљевине, где нарочито харају око Модруше и Гробника — земље Франкопан⁽⁵⁾.

Не беху им у стању одупрети се ни они стратегијски важнији градови, јер беху скоро сви без посада. Бан Бериславић на све стране шаље посланике за помоћ, да заштити Книн и Клис, а Скрадину да поврати ранију важност. Али опет ода свуда добијаше лепих голних речи и обећања, а стварне помоћи нигде! У то Турци беху поново месеца маја 1520. г. упали у земље крбавских кнежева. Бан на брзу руку скупи војске, да заштити Крбаву, и стигнувши Турке на једној равници, кроз коју тече поток *Кореница* потуче се с њима 20. маја и разбије их. С малом пратњом пусти се за тим у потеру за њима, али га Турци тако осамљена нападну иза бусија и после силног отпора његовог свале га рањена на земљу. Неки од његових војника притрче му у помоћ, али избаве само мртво тело!⁽⁶⁾ Велика жалост за бановом смрћу обузме све Хрвате, јер то беше њихов најбољи и најпатриотичнији бан; али још већа туга обузме

(1) Rad. jugosl. akad. књ. III. стр. 32.

(2) Smičiklas T.: Povj. hrv. књ. I. стр. 698.

(3) Rad. jugosl. akad. књ. III. стр. 45. — Engel v. H. J.: Allg. Welthist. B. III. одсек Geseh. v. Servien, S. 437.

(4) Rad. jugosl. akad. књ. III. стр. 150.

(5) Rad. jugosl. akad. књ. III. стр. 52. — Smičiklas T.: Povj. hrv. књ. I. стр. 709.

СТАТИСТИЧКИ ЗАПИСИ

У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ

Путнички саобраћај вароши Београда. У седмици од 28. Нов. до 5. Дек. 1893. год. допутовало 606, отиутовало 593. Од којих су:

а.) Пола: мушког 608, женског 28.

б.) Вероисповести: православне 557, католичке и протестан. 67, мојсијевске 10, мухамеданске 2, свега 636.

в.) Постојбина: Србија 514, Аустро-Угарска 69, Босна и Херцеговина 6, Црна Гора 11, Грчка —, Турска 11, Бугарска 7, Румунија 4, Русија —, Германија 1, Франц. 7, Италија 3, остале државе 3.

г.) Занимање путника: Тежаци и економисти 29, Западници 58, Трговци 315, индустријалци 10, спекуланти и предузимачи 4, Гостионичари 23, Интелигенција (војска) 94, ђаци 10, радници и помоћници 17, Пиљари и бозације 4, надничари и слуге 61.

Из статистичког одељка општине вароши Београда 5. Децембра 1893. год.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ

Изашла је нова књига

СЛОВОДНО ЗИДАРСТВО

ЊЕГОВ ЦИЉ И ПРИНЦИП, ЊЕГОВА САДАШЊОСТ И ПРОШЛОСТ

ПИСМА БРАТА СР.

једном непосвећеном пријатељу

Изданје ложе „Побратим“

ЦЕНА 1 ДИН.

Књижара В. Валожина у Београду изашла је нова књига

З О Ј А

ИЛИ

ПОХОД НА ИНДИЈАНЦЕ

ПРИПОВЕТКА

Са 12 слика у бојама. Цена 1 и по дин.

Са овим садржајем: I Караван у Преријама, II Јахоње на бивољу, III у Санта Феу, IV Пред Навајом, V Пут кроз мртвачку пустињу, VI Сегин, VII Стаз перчинове војске, VIII Ко је прави стрелац? IX Три дана у клонци, X Поглавица на вајаца, XI Лукавство у рату и лову, XII Борба у планинском теснацу, XIII Баранка Дел Ора, XIV ужасно откриће, XV Опрезност Сегинова, XVI Преговори у топионици, XVII Издајство, XVIII Повратак у навајску покрајину, XIX Вештина у јахању, XX Бегство, XXI Ослобођење, XXII Зоја.

Може се добити у свима Књижарама у Србији

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ.

I. Димничарство:

- а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0:20 д.
 б) За неузидан шпархерд . . . . . 0:20 д.
 в) За узидан „ . . . . . 0:40 д.
 г) За велики узидан шпархерд у гостионици . . . . . 0:50 д.
 д) За чишћење димњака од два спрата 0:20 д.
 њ) За чишћење простог димњака . . . . . 0:10 д.
 е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима . . . . . 0:10 д.
 ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи . . . . . 0:20 д.
 з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове . . . . . 0:75 д.

II. Пражњење помијара и нужника:

- а) Од кубног метра . . . . . 10— д.
 б) Од акова . . . . . 0:50 д.

III. Поетарина:

- а) Марка за пашче за годину дана . . . . . 3— д.
 б) Обновљање изгубљене марке стаје . . . . . 1— д.

IV. Гробарина.

- а) Гроб за децу . . . . . 7— д.
 б) Гроб за одрасле . . . . . 12— д.
 в) Мала гробница . . . . . 55:52 д.
 г) Велика гробница III. реда . . . . . 998:39 д.
 д) Велика гробница II. реда . . . . . 1099:32 д.
 е) Велика гробница I. реда . . . . . 1684:57 д.

V. Мртвачка кола:

- а) Мртвачка кола стара са два коња . . . . . 12:90 д.
 б) Мртвачка кола са анђелима са два коња . . . . . 24:90 д.
 в) Мртвачка кола нова са два коња . . . . . 36:90 д.
 г) Мртвачка кола нова са 4 коња . . . . . 72:90 д.

ТАКСЕ

ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За квартове: Саваљски, Теразијски, Варошки и Врачарски:

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом . . . . . 0:25 д.
 2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазином . . . . . 0:70 д.
 3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1:50 д.

За квартове: Дорћолски и Палилулски:

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом . . . . . 0:20 д.
 2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазином . . . . . 0:60 д.
 3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале . . . . . 1 д.

Од суда општине београдске 28. Аугуста 1892 године АБр. 9449.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА
ПРЕМЕРЕНО НА БЕОГРАДСКОМ КАНТАРУ
Од 24 Новембра до 30 новембра 1893. год.

КИЛО-ГРАМА	НАИМЕНОВАЊЕ	Ц Е Н А			
		НАЈВЕЋА		НАЈМАЊА	
		ДИН.	ПР.	ДИН.	ПР.
2892	Арпаџика	32		28	
	Брашна кукурузна				
	„ пшенична				
	Вина бела (од лит.)				
9900	„ црна „	60		40	
	Волова				
	Вуне не прапе				
	„ прапе				
5468	Грожђа	80		50	
	Дуња				
12861	Јабука	20		12	
68111	Јечма	10	50	9	60
975	Кајмака	120		100	
	Кожа воловских				
	„ јагњећих				
40862	„ овчијих				
	Коре брезове				
	Крава				
18140	Креча	4		3	50
13270	Кромпира	10		8	
	Крупника				
992	Крушака	15		12	
58885	Кукуруза нова	8		7	
	Купуса				
	Лоја петопљеног				
	„ топљеног				
	Лука аршлеме				
1116	„ бела	60		50	
5634	„ црна	25		18	
	Масла				
69	Масти	120		110	
1890	Меда	70		50	
	Оваца				
63974	Овса	11	50	10	70
619	Ораја	40		35	
2397	Пасуља	14		12	
	Пекмеца				
	Просе				
277623	Пшенице	13		12	50
4859	Ражи	9		8	50
	Рак. комов. (од лит.)				
	„ „ меке „				
400	„ шљив. љуте „	1	60		
18716	„ „ меке „	60		45	
23815	Свиџа дебелих	80		70	
	„ средњих				
47500	Сена	5		4	
579	Сира	100		64	
12110	Сламе	3		2	
	Сланине				
	Сочива				
6283	Угљена дрвеног	13		11	
186500	„ каменог	3		2	50
	Швишарке				
	Шљива силових				
326269	„ сувих о. год. простог камена	24		12	
	мекиње				
15792	ситнице				
24622	воће разно				

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА